

Latvijas starptautiskajai atzīšanai 90 gadi

CONFERENCE INTERNATIONALE

Le Président

1921.

Je suis très honoré de vous adresser ces quelques lignes, et de vous remercier de votre invitation à participer à la Conférence internationale de la Lettonie, sous l'égide de l'Union internationale des Juifs.

Les Russes ont bien voulu regarder par la sympathie qu'ils leur éprouvent pour le peuple letton et le rendre hommage aux efforts qu'il a accomplis, afin d'organiser dans l'ordre et la paix sa vie nationale.

Veuillez agréer, Monsieur le Président, les assurances de ma haute considération,

LATVIJAS REPUBLIKAS ĀRLIETU MINISTRIJA
2011. GADA 26. JANVĀRIS

Mūsu valsts *de iure* atzīšana pirms deviņdesmit gadiem bija nākamais svarīgākais notikums pēc Latvijas valsts pasludināšanas un Neatkarības kara. Politikā, karavīri un diplomāti bija likuši stingru pamatu jaunajai valstij – bija izveidotas valsts pārvaldes struktūras, noteikti ārējo attiecību pamatvirzieni, un tas vainagojās ar valsts starptautisku atzīšanu.

1921. gada 26. janvārī ārlietu ministra Zigfrīda Annas Meierovica, diplomātu, visu ārlietu dienesta darbinieku darbs sasniedza mērķi – Latvijas Republika ieguva starptautiski atzītas valsts statusu. Vienlaicīgi tika sasniegts otrs ārpolitiskais mērķis – Latvija tika ieviesta Eiropas un pasaules valstu saimē. Tam bija izšķiroša nozīme valsts turpmākajā liktenī – nebrīves gados Latvija nezaudēja valstiskumu *de iure* izpratnē.

Pēc 1940. gada, kad Latvija zaudēja neatkarību *de facto*, diplomātiskais un konsulārais dienests turpināja brīvajā pasaulē pārstāvēt valsti *de iure*. Tas nodrošināja sekmīgu Ārlietu ministrijas darbības izvēšanu pēc neatkarības pilnīgas atjaunošanas 1991. gadā un Latvijas straujo atgriešanos starptautiskajā apritē.

Tagad mēs ar lepnumu varam raudzīties uz jaunu diplomātu paaudzi, kas izaugusi savā zemē un pasaulē iziet kā teicami profesionāļi. Viņu darbs nodrošina mūsu valsts ārpolitiku un ilgtspējīgu drošību, kuru pamatā ir piederība Eiroatlantiskās telpas vērtībām, dalība Eiropas Savienībā un NATO.

Šodien, mūsu svētku dienā, varu droši teikt – tāpat kā diplomātijas celmlauži pagājušā gadsimta divdesmitajos gados, ārlietu dienests godam kalpo Latvijai, sargot tās suverenitāti un intereses globālajos procesos.

Mūsu valsts *de iure* atzīšana pirms deviņdesmit gadiem bija nākamais svarīgākais notikums pēc Latvijas valsts pasludināšanas un Neatkarības kara. Politikā, karavīri un diplomāti bija likuši stingru pamatu jaunajai valstij – bija izveidotas valsts pārvaldes struktūras, noteikti ārējo attiecību pamatvirzieni, un tas vainagojās ar valsts starptautisku atzīšanu.

1921. gada 26. janvārī ārlietu ministra Zigfrīda Annas Meierovica, diplomātu, visu ārlietu dienesta darbinieku darbs sasniedza mērķi – Latvijas Republika ieguva starptautiski atzītas valsts statusu. Vienlaicīgi tika sasniegts otrs ārpolitiskais mērķis – Latvija tika ieviesta Eiropas un pasaules valstu saimē. Tam bija izšķiroša nozīme valsts turpmākajā liktenī – nebrīves gados Latvija nezaudēja valstiskumu *de iure* izpratnē.

Pēc 1940. gada, kad Latvija zaudēja neatkarību *de facto*, diplomātiskais un konsulārais dienests turpināja brīvajā pasaulē pārstāvēt valsti *de iure*. Tas nodrošināja sekmīgu Ārlietu ministrijas darbības izvēšanu pēc neatkarības pilnīgas atjaunošanas 1991. gadā un Latvijas straujo atgriešanos starptautiskajā apritē.

Tagad mēs ar lepnumu varam raudzīties uz jaunu diplomātu paaudzi, kas izaugusi savā zemē un pasaulē iziet kā teicami profesionāļi. Viņu darbs nodrošina mūsu valsts ārpolitiku un ilgtspējīgu drošību, kuru pamatā ir piederība Eiroatlantiskās telpas vērtībām, dalība Eiropas Savienībā un NATO.

Šodien, mūsu svētku dienā, varu droši teikt – tāpat kā diplomātijas celmlauži pagājušā gadsimta divdesmitajos gados, ārlietu dienests godam kalpo Latvijai, sargot tās suverenitāti un intereses globālajos procesos.

Ārlietu ministrs
Ģirts Valdis Kristovskis

Soviet Russia. In turn, Germany, until its defeat in the First World War, and until the signing of the Armistice Treaty on 11 November, 1918 in Compiègne, supported a plan of the Baltic German elite to unite Kurzeme, Vidzeme and Estonia into a Baltic Duchy or a Baltic State.

Based on an agreement among the Democratic Block and the LPNC representatives, Latvia's People's Council (*Tautas Padome*) was formed in Riga on 17 November, 1918. On the following day, 18 November, now celebrated as Latvia's Independence Day, Latvia's People's Council exercised the right of nations' self-determination by separation from Russia and founding an independent state.

The question of "to be or not to be" for the Republic of Latvia was decided in 1919. During the first part of the year, there were three governments each seeking dominance: the nationalistically oriented government lead by Kārlis Ulmanis; the pro-German government of Andrievs Niedra, and the Bolshevik government led by Pēteris Stučka. In the Independence War, which continued from 1918 to 1920, the Latvian army liberated the entire territory of Latvia from the Bermont armed forces and the Red Army.

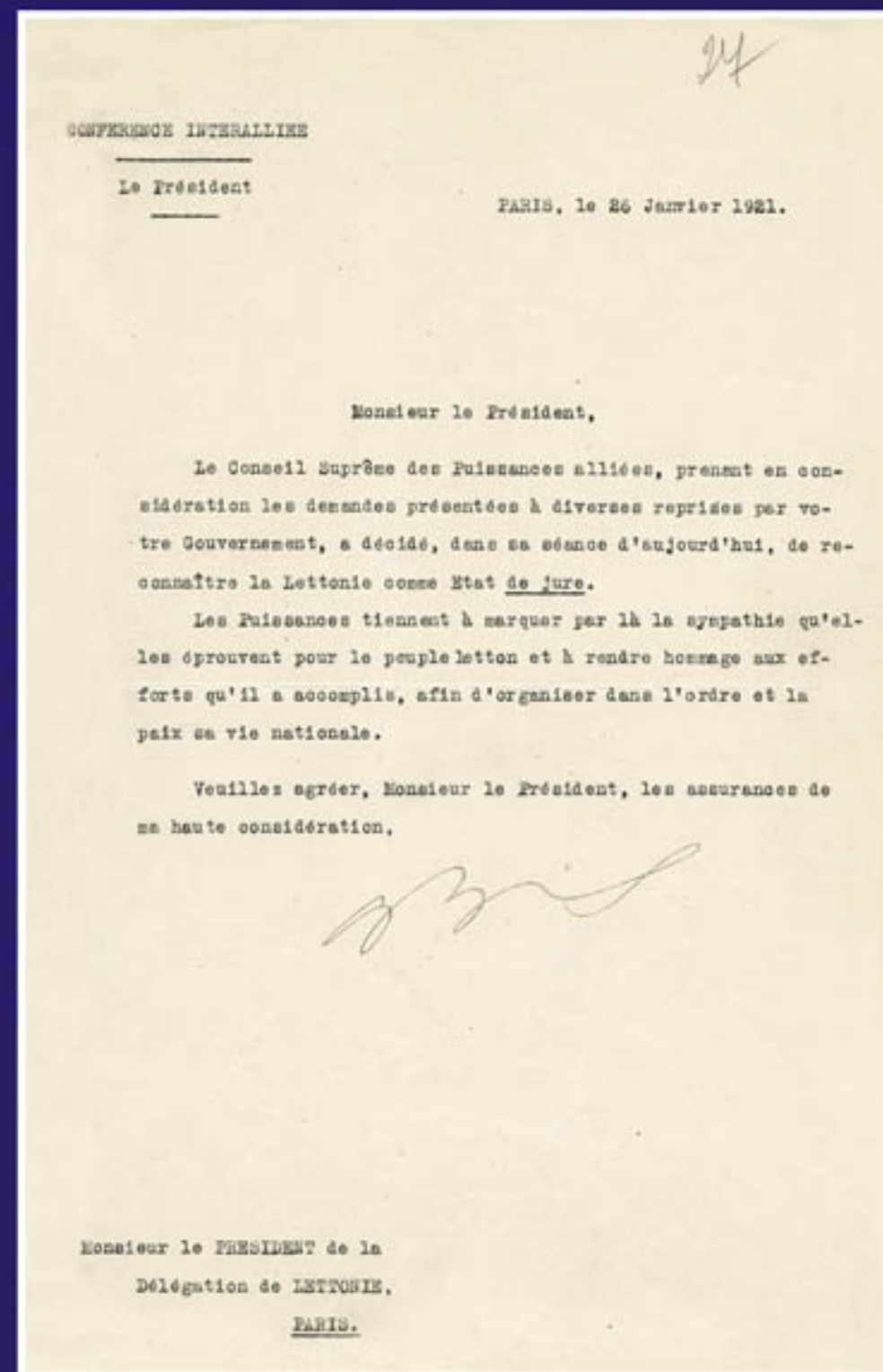
The Allied and Associated Powers, which had won the World War I, tied the recognition *de iure* of the newly formed states closely to the issues pertaining to the status of Russia. For this reason in 1919 Latvia did not succeed in attaining its international recognition at the Paris Peace Conference. Towards the end of 1920, however, the Western nations came to the acknowledgement that a "united and indivisible" Russia is not to be reconstituted, whereas the newly created Baltic States have withstood the test of time and exist.

The Constituent Assembly of Latvia (*Satversmes sapulce*), the highest legislative institution created by free and democratic elections, had been convening since 1 May, 1920. On 15 July, an Armistice Treaty with Germany was concluded. Soon thereafter, on 11 August, 1920 the Peace Treaty between Latvia and Soviet Russia was signed. At the same time Latvia's borders were settled with its neighbors.

From 1918 to 1920 most nations took a cautious approach in recognizing Latvia *de facto*. At the same time a number of political and military missions, representations and consulates started to function in Riga. Even though Latvia's diplomats represented a state not recognized *de iure*, they managed to carry out their duties successfully in no less than 13 countries.

Finally, on 26 January, 1921 the Supreme Council of Allied Powers (Great Britain, France, Italy, Japan, and Belgium) recognized the state of Latvia *de iure*. When the news reached Latvia on 27 January, joyous demonstrations erupted in Riga. Latvia's Constituent Assembly and the government leaders received congratulations from all parts of Latvia and abroad. The celebrations concluded on 26 February, when the Prime Minister staged a formal reception in the Riga Castle with more than 1000 guests.

Historically a nation's *de iure* status is irrevocable and finite. After loosing its independence *de facto* in 1940, the Latvian State continued to exist as a subject of international law until the full restoration of independence in August 1991.

Sabiedroto konferences prezidenta Aristīda Briāna nota par Latvijas valsts *de iure* atzišanu. Parīze, 26.01.1921.

The note by the President of the Inter-Allied Conference, Aristide Briand, regarding the recognition of Latvia *de iure*. Paris, 26.01.1921.

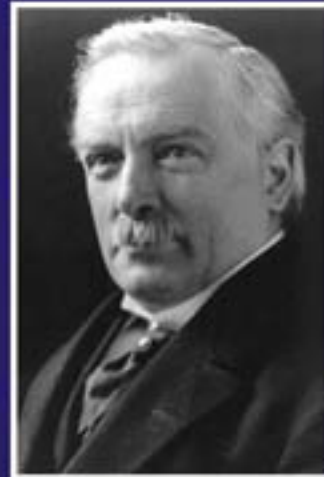

Aristīds Briāns (*Aristide Briand*; 1862 – 1932).
Francijas premjerministrs un ārlietu ministrs. Vairākkārt iekļāva Baltijas valstu atzīšanas jautājumu Augstākās padomes sēdēs.

Prime Minister, Minister of Foreign Affairs of France. Recurrently included the issue of the recognition of the Baltic States in the agenda of Conference.

Deivids Loids Džoržs (*David Lloyd George*; 1863 – 1945).
Lielbritānijas premjerministrs, atbalstīja Latvijas un Igaunijas *de iure* atzīšanu.

Prime Minister of the United Kingdom. Supported the recognition of Latvia and Estonia *de iure*.

Karlo Sforca (*Carlo Sforza*; 1872 – 1952).
Itālijas ārlietu ministrs, Augstākās padomes sēdē lūdza Itālijai rīcības brīvību, ja lēmums par Latvijas un Igaunijas *de iure* atzīšanu būs negatīvs.

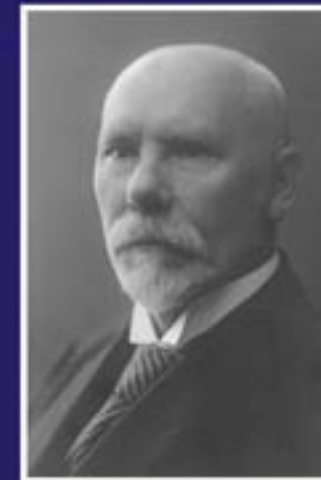
Minister of Foreign Affairs of Italy. In the session of the Allied Nations' Supreme Council asked for freedom of action for Italy in case of negative decision concerning Latvia and Estonia.

Ārlietu ministrs Zigfrīds Anna Meierovics, ministrijas darbinieki un diplomātiskie pārstāvji ārvalstīs pēc Latvijas *de iure* atzīšanas. Parīze, [27. – 31.01.1921.].

1. rindā no kreisās Miķelis Valters, Zigfrīds Anna Meierovics, Jānis Lazdiņš;
2. rindā no kreisās Oļģerds Grosvalds, Georgs Bisenieks, Jānis Tepfers.

Minister of Foreign Affairs, Zigfrīds Anna Meierovics, (in the center), with colleagues following Latvia's recognition *de iure*. Paris, [27 – 31.01.1921].

Jānis Čakste (1859 – 1927).
Latvijas Tautas Padomes priekšsēdētājs. Deleģācijas priekšsēdētājs Parīzes miera konferencē (23.01.-21.05.1919).

The Chairman of the Latvia's People's Council. The Head of the Latvian delegation to the Paris Peace Conference.

Jānis Seskis (1877 – 1943).
Deleģācijas priekšsēdētājs Parīzes miera konferencē (03.07.-15.12.1919).

The Head of the Latvian delegation to the Paris Peace Conference.

HI K...
21 1921 300

TELEGRAMA

TELEGRAFS

27 JAN 1921

arviniš rīgas Ministrija
14/2. 4-4279

No paris rf64/27 68w 26 13 15 № _____

Kategorija	Wakrota skaits	Nodots
Pecepmā	191 g.	st. min.
st.	№	sch.
Decesta peesihmes		
Pecephma	27 10 33 aw	

pabeidzis misiju londonas eerados vakar parizee kur paliksu pe intera-
lieto konferences laiku so konferenci uzskata par sverigako pec meera
konferences un par peejas turpinajumu vina ilgs ap desmit deenam stop
pec konferences caur berlini braucam rīgu stop vaj konference apyree-
dis baltvalstu leetas nav vel zinams stop parizee eeraduseee ari musu
sutni romas londonas stop apyreešam turpako darbību minetas trīs sabee-
droto leelvelstīis

98 meierovics

Z. A. Meierovics

Z. A. Meierovica telegramma par Baltijas valstu suverenitātes apspriešanu Sabiedroto konferencē. Parīze, 24.01.1921.

The note by the President of the Inter-Allied Conference, Aristide Briand, regarding the recognition of Latvia *de iure*. Paris, 26.01.1921.

Latvijas Pagaidu valdība. Trešais no kreisās: ministru prezidents Kārlis Ulmanis. Liepāja, 1919.

The Provisional government. In the center the Prime Minister Kārlis Ulmanis. 1919.

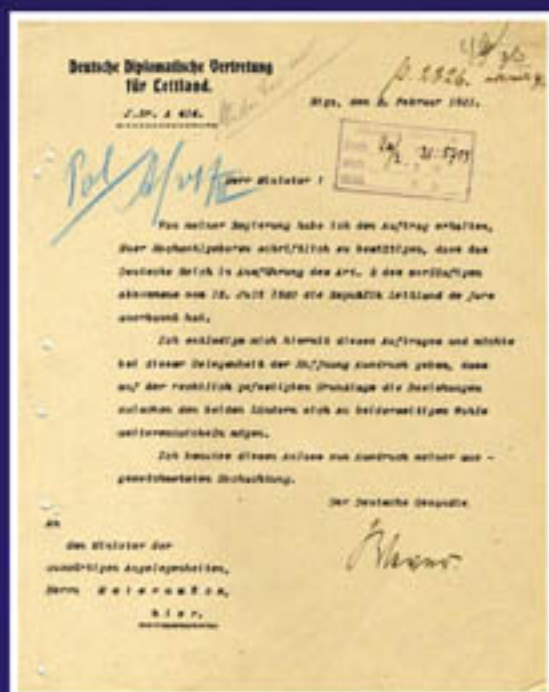
Karikatūra „Uz neredzēšanos!”

Cartoon "Good Bye!"

Manifestanti apriko automobili ar plakātu. Rīga, 27.01.1921.

Celebrants carrying a placard denoting Latvia's recognition *de iure*. 27.01.1921.

Vācijas nota par Latvijas de iure atzīšanu. 01.02.1921.

Germany's note regarding the recognition of Latvia de iure. 01.02.1921.

Somijas nota par Latvijas de iure atzīšanu. 26.01.1921.

Finland's note regarding the recognition of Latvia de iure. 26.01.1921.

Jānis Čakste – Satversmes Sapulces priekšsēdētājs

Kad 18. novembrī 1918. gadā Latvijas Tautas padome pasludināja Latvijas valsts neatkarību, tad līdz ar to viņa pirmo reizi uzstājās uz pasaules skatuves... Latvijas tautai vajadzēja pierādīt, ka viņai ir cieta griba būt patstāvīgai, neatkarīgai valstij un ka viņai līdz ar to ir vajadzīgais spēks, lai savu neatkarību aizstāvētu... Tagad mēs esam uzņemti kā pilntiesīgs loceklis visu valstu savienībā. Bet tiesības ir savienotas ar pienākumiem. Mēs esam atbildīgi, ka izrādīsimies par cienīgiem citu Eiropas un vis-pasaules valstu starpā.

No runas Satversmes Sapulces 1921. gada 28. janvāra sēdē.

Zigfrīds Anna Meierovics – ārlietu ministrs

...mums izdevās panākt Latvijas de iure bez kaut kādiem noteikumiem, pilnīgi tīru, bez kaut kādām koncesijām, bez kaut kādām kombinācijām utt. attiecībā uz mūsu kaimiņiem, lieliem un maziem. Mēs esam dabūjuši de iure bez kaut kādām klauzulām, un mēs varam savu nākamību veidot tagad jau kā pilntiesīga valsts tā, kā mūsu valsts intereses to prasa... Politiskā stabilizācija, saimnieciskā stabilizācija, ciešākas attiecības ar ārzemēm, brīvākas rokas saimniecisko līgumu slēgšanai, uzņemšana Tautu līgā, – tās ir īsumā dažos vārdos izteiktās vispārīgās līnijas, ko mums nes un dos arī nākotnē de iure.

No runas Satversmes Sapulces 1921. gada 18. februāra sēdē.

Kārlis Ulmanis – ministru prezidents

Valdības vārdā sirsnīgi pateicos visiem, kuri Latvijas valsts tiesiskās atzīšanas gadījumā valdībai piesūtījuši apsveikšanas telegrammas un rakstus... Lai dziļā pateicībā pieminam tos varoņus, kuri tēvijai labā upurēja savu dzīvību! Mūsu siltākā pateicība un draudzība tām valstīm un tautām, kuras mums sniedza morālisku un materiālu palīdzību grūtajās cīņās par neatkarību un kuras tagad ir atzinušas mūs kā pilntiesīgu valsti!

Lai tas stiprais sajūsmas vilnis, kuru radīja lielais vēsturiskais notikums, būtu viens no vadošiem garīgiem spēkiem turpmākā radošā darbā valsts labā – ar šo vēlējumu valdība sveic Latvijas pilsoņus.

No ministru prezidenta pateicības raksta.
Valdības Vēstnesis. 1921, janvāris, februāris

Izstādi sagatavoja Latvijas Republikas Ārlietu ministrija

Dokumentācijas pārvaldības departaments, direktore Eva Vijupe
Informācijas un sabiedrisko attiecību departaments, direktore Elita Gavele

Izstādes autori: Ārlietu ministrijas Politiskais arhīvs un Silvija Križevica
Sarmīte Šāvēja (atbildīgā par ekspozīciju), Dace Bušante, Natālija Dzene, Inta Mazure,
Valdis Rūsiņš, Edmunds Vizla

Tekstus tulkoja Ģirts Mergins

Izstādi noformēja Jānis Saulīte

Videomateriāla muzikālo pavadījumu komponēja Jānis Jansons

Izstādes atklāšana 26.01.2011 plkst. 16.00
Ārlietu ministrijas vestibulā, K. Valdemāra ielā 3, Rīgā

Izstādē izmantoti materiāli no Latvijas Valsts vēstures arhīva un Ārlietu ministrijas
Politiskā arhīva

Materiāliem no Ārlietu ministrijas Politiskā arhīva ekspozīcijā netiek norādīta glabāšanas
vieta

Izstādi papildina un atbalsta valsts glabātavas: Krievijas Valsts sociāli politiskās vēstures
arhīvs; Latvijas Kara muzejs; Latvijas Nacionālā bibliotēka; no 01.01.2011. Latvijas
Nacionālā arhīva sastāvā esošie Latvijas Valsts arhīvs un Latvijas Valsts kinofotofonodoku-
mentu arhīvs; Latvijas Rakstniecības un mūzikas muzejs; Latvijas Universitātes
Akadēmiskā bibliotēka; Rīgas pilsētas būvvalde; Rīgas vēstures un kuģniecības muzejs;
Valsts Arhīvu speciālā bibliotēka.

Ārlietu ministrija izsaka pateicību Inītai Bērziņai, Annai Eglienai, Barbai Ekmanei, Ingai
Graudumniecei, Inetai Didrihsonei-Tomaševskai, Guntai Jaunmuktānei, Sarmītei Lidakai,
Guntai Mindei, Gunāram Mediņam, Ģirtam Mergīnam, Andrejam Sorokinam, Gintai Or-
inskai- Spirģei, Valdai Pētersonei, Lindai Plešai, Ivetai Šķiņķei, Silvijai Voitei, Irai Zaneribai,
Gintam Zelmenim